

Ačkoliv samotné základy evropské integrace byly postaveny na spolupráci mezi státy právě v oblasti energetiky, společná energetická politika sama o sobě v rámci Evropské unie dosud není zakotvena do důsledků. Je zde však zřetelný obrat v prioritách, jehož projevem je skutečnost, že ve využití energetických zdrojů v ČR a v EU je stále progresivněji v popředí otázka využívání obnovitelných zdrojů energie. Pokusil jsem se proto stručným rozбором komunitárních snah v energetice uvést aspekty úpravy využití obnovitelných zdrojů energie v ČR, která byla iniciována Směrnicí 2001/77/EC, o podpoře elektřiny z obnovitelných zdrojů.

V této práci jsem se snažil pak rozvést aspekty právní úpravy využití energetických zdrojů, která počala být ovlivňována názorem, že maximálním využíváním všech dostupných obnovitelných zdrojů energie díky progresivnímu využití odborných poznatků z výzkumu ve vazbě na ekonomickou a právní stránku věci by se mohlo zabránit dlouhodobým změnám životního prostředí a s nimi spojenému hospodářskému, sociálnímu a politickému chaosu, který by při vyčerpání především fosilních zdrojů byl prakticky nevyhnutelný.

Apeluji na důležitost energetické otázky s důrazem především na využívání obnovitelných zdrojů energie z pohledu práva životního prostředí a na odstranění příkladu absence potřebné legislativní úpravy týkající se OZE včetně úvahy o možném postupu *de lege ferenda*.

Postupoval jsem metodou historickou, logickou, syntetickou a komparační.

Práce vychází z právního stavu k 31.12.2007.

Ačkoliv je pojem energie často používaný, je definice této veličiny nesnadná. Často uváděná definice, že energie je schopnost fyzikální soustavy konat práci, je zpochybnitelná z hlediska termodynamiky. Nejlépe je definovat energii jako veličinu charakterizující stav určité soustavy. Je-li tato soustava hmotná, pak z teorie relativity vyplývá vztah mezi hmotností a energií dle známého Einsteinova vztahu $E=mc^2$. Jednotlivé druhy energií jsou již snáze definovatelné. V této práci se soustředím na využívání obnovitelných zdrojů energie elektrické (schopnost elektromagnetického pole konat elektrickou práci) a tepelné (vnitřní energie, kterou těleso přijme nebo odevzdá při tepelné výměně druhému tělesu)¹.

„Z doby, během níž jsou ještě dostupné pohodlné a levné fosilní zdroje energie a během níž je nutno vyvinout nové technologie a nová zařízení - a zajistit tak trvalý a uspořádaný přerod celosvětové energetiky do definitivně nové podoby, zbývá již málo...“²

Energetická situace na celém světě není příznivá, neboť na jedné straně energetické zdroje rostou zvolna či klesají a na druhé straně spotřeba rychle vzrůstá, a to zvláště v době, kdy roste ekonomika Číny a Indie (během posledních 10 let vzrostla spotřeba ropy v Číně asi o 90%, v Indii o 60% a v Indonésii o 40%). Spotřeba však v tomto časovém horizontu roste i ve vyspělých zemích (ve Španělsku o 40%, v Kanadě o 25 %, v USA o 16 %)³.

Čerpáme nadměrně řadu fosilních paliv a dalších neobnovitelných zdrojů energií, které jsou na Zemi nerovnoměrně rozloženy, a tak žijeme na úkor budoucnosti. To je současně s nerovnoměrností v jejich spotřebě příčinou vážných sporů ekonomických a sociálních, jakož i vojenských konfliktů, neboť 25 % světové populace dnes spotřebovává asi 70 % celkového množství energie. Spotřeba energie neustále roste, dnes především se zvyšuje podíl využívání zemního plynu. Současná produkce celosvětové energie činí asi 12 TW a předpokládá se její nárůst na 18 TW v roce 2020. Z toho přes 80 % připadá na fosilní zdroje energie a zbývající část je zajištěna převážně jadernými nebo vodními elektrárnami. Výroba i spotřeba energie z neobnovitelných zdrojů velmi negativně ovlivňují celý biologický systém planety. Konkrétně využívání fosilních zdrojů paliv je nezbytně provázáno produkcí oxidu uhličitého, který je jedním z nejvýznamnějších skleníkových plynů. Přesto z obnovitelných zdrojů získáváme v celosvětovém měřítku pouze asi 5 % energie, z čehož většina je z vodních elektráren. V ČR jsou hlavními zdroji energie paliva, z nichž se získává elektrická energie a teplo, nehledě na to, že jde převážně o čerpání neobnovitelných zdrojů spojené s devastací krajiny. Důležitá je tedy snaha tyto zdroje maximálně nahradit čistšími a obnovitelnými zdroji energie a energii využívat efektivně⁴.